

JÁTEKSZÍNI

Z S E B K Ö N Y V

1847-DIK ÉVRE.

222

KIADJÁK:

JAKAB ISTVÁN

ÉS

ORSZÁGI JÁNOS,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' KOLOZSVÁRI SZÍNÉSZTÁRSASÁG'

SUGÓI.

860411

KOLOZSVÁRTT

Nyomatott az ev. ref. főiskola könyv- és könyvmó intézetében.

TILSCH JÁNOS ÁLTAL.

..... az áldozat bármely csekély; h
szívből ered: mindene az áldozónak!—

BCU Cluj Erdélyi Múzeum Library Cluj
ERDELYI MUZEUM
KÖNYVTÁRA

114053

ELŐSZÓ.

Uj év! — Jelen a' nap, hol minden szív újabb erőt gyűjt, hogy-haladva tehesse lépteit az élet göröngyös útain. Ez ido az, hol visszatekintve a' múltak évsorára: megrázkódik lelkünk; 's a' szorgalom, ipar, 's lelkesedés hév érzeti túlragadnak bennünket a' tespedés körén, 's égiszellemként ösztönt adnak az újabban teendő haladásra; mert nagyszerű célunkhoz vajh mi keveset közelíténk még.

A' néptömeg ezernyi osztályzatának különeműségét egyenkint tekintve látandjuk: miszerint a' legesekélyebbike is azoknak, mint varázshihlettül serkentve — magasztos örömet érez keblében, hogy élte egy évét túl érvén ismét, az emberi tapasztalat, a' tudományok, kézművek, vagy miként nevezhető útján a' fölvilágosult művelődésnek egy lépéssel, 's nem naggyal — de még is tovább haladt.

Öröm lepetten kell megvallanunk azon tisztelet érzetét keblünknek, melly e' nemes megye 's királyi város szabad szellemü---'s a' fölvilágosultság magas műveltségével dúsán ellátott lelkes hölgyei 's fiaihoz örökre lángoló hálával lánczol.

Leme bár hatalmunkban: e' nemesen érző lelkes honfiakat, mint a' nemzetiség tiszta tükrét tartanók szem elé; hogy láthatnák sok helyt: miszerint e' nép nem felejtkezett meg születésével öröklött nemzetisége felől! — 's nem hagy a' keblében elhamvadni hona iránt lángoló szerelmét még akkor sem: midőn a' közel szomszéd német hon' szokásai után — miként e' nép körében alkalom kedvezménye, 's ezernyi kereskedési közlemények útai áthatni segéllének, 's azt felfordítani iparkodának. —

Tekintsük e' nemes megye 's szabad királyi város szünni nem tudó iparának többnemű szüleményeit, 's büszke öntudattal valljuk: miként az illy honszeretet egyedüli jutalma a' közméltánylat 's minden honfi ajk diesszózata.

Öröm tehát mindenütt 's minden kebelben! — Magunk is résztvéve indokában ez örömnök: alázattal járulunk hozzátok honunk erénnyel tölt keblü hölgyei és fiaihoz! — 's ha reménylenünk szabad azon boldog tudatot: miszerint lapjaink körötökben lényegesen is kivíni képesek lesznek azon szent célunkat, mit azoknak elvpontúl kitűzénk: úgy nincsenek szavaink a' hála 's tisztelet érzetének nagy tömegét elsorozni. 'S ha Cicero túlhoni szelleme csak percnyi időre lepné meg agyainkat: úgy képzeink, 's eszméink saját nagyszerű terjedelmökben lennének olvashatók! — míg ellenben így, — fogadjátok kedvesen azon őszinte nyilatkozatot: miszerint az — mit keblünk ellenetekben érez: — tisztelet! — 's szünni nem tudó örökös hálánk.

H O N U N K

ELKESB FIAI ÉS LEÁNYAINAK.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MÉLY TISZTELETTEL AJÁNLIJÁK :

A' KIADÓR.

A' társaság összes személy- zetének

N É V S O R A.

IGAZGATÓK :

FELEKY MIKLÓS.

GYULAY FERENCZ.

TÓTH ISTVÁN.

MŰKÖDŐ EGYÉNEK :

Albisi László.	Szász Lajos. (<i>ügyelő.</i>)
Báthory János.	Tóth István. (<i>igazgató.</i>)
Balogh Károly,	20 Török István.
Baray Mihály.	Éveges Mihály.
Biró József.	Várady Ferencz.
Csiszár Károly.	
Csiszér István.	
Csöngői Dávid.	
Dó'sa József.	Felekyné, Ámália.
Döme Lajos.	Prielle Cornelia.
Feleký Miklós (<i>igazgató</i>).	Údvarhelyi Miklósne.
Finta Károly.	Laczkóné, Rozália.
Gönczy Soma.	4 Csiszérné, Zsuzsanna.
Gyulay Ferencz. (<i>igazg.</i>)	Országhe, Louisa.
Jakab István. (<i>sugó.</i>)	M. Cecil.
Magoss József.	Mecseri Laura.
Országhe János. (<i>sugó.</i>)	Szelesztényi Róza.

Mészáros István
5 segédével.

Hank Mihály.

REHATÁRNOK:

Tóth Mihály
2 segédével.

SZÍNLAPOSZTÓK:

Lucskay Mihály
4 segédekkel.

SZÍNHÁZI GONDNOK:

Több jegyszedők, és
páholynyitó.

Az előadott színművek lejtroma.

KOLOZSVÁRTT.

December havában 1846-ban.

8-án Mari, egy anya a népből. Dr. 5 felvonásban. Előjátékkal.

10-én Nőtlen férj. Vigjáték 3 felv.

Első bérlet 12 előadásban.

12-é Az Ügyvéd. Dráma 5 felvonásban.

13-án Eljegyzés álarcz alatt. Vigj. 3 felvonásban.

15-én Fehérek. Drama 5 felv.

17-én Falura kell mennie. Vigj. 3 felv.

19-én Larák. Dr. 5 felv.

20-án Káplár. Vigj. 2 felv.

21-én Haramiák. Színmű 5 felv.

26-án Leona. Tragoedia. 5 felv. (Bérlet szünet.)

27-én Don Caesar de Bazán. Színmű 5 felv.

29-én Megházasodtam. Vigj. 3 felv.

1847-ben

Január havában

- 1-én Unatkozott. Vigj. 2 felv. Beszély Ó- és Új év között. 1 felv. és Táncz.
- 2-án Ördög naplója. Vaudev. 3 felv. Lendvay Márton úr vendég. (Bérlet szünet.)
- 3-án Don Caesar de Bazán. Színmű 5 felvon. Lendvay M. vend.
- 4-én Lázár pásztor. Drama 4 felv. Előjátékkal. Lendvay M. vendég.

Második bérlet 12 előadásban.

- 5-án Saint tropezi nő. Színmű 5 felv.
- 6-én Robin tanár. Vigjáték 1 felv. Lendvay M. úr vendég, — és Egy kis kaland. 1 felv.
- 7-én Szökött Katona. Színmű 3 felv. Felékyné jutalomjátéka. Lendvay M. úr vendég.
- 8-én Falura kell mennie. Vigj. 3. felv. L. M. v.
- 9-én Ármány és Szerelem. Drama 5 felvonásb. Lendvay M. vend
- 10-én Bánk-Bán. Dráma 5 felvon. Lendvay Márton úr vendég 's jutalomjátéka. (Bér. sz.)
- 11-án Robin Tanár. Vigj. 1 felv. L. M. úr utolsó föllépte, — és — Legjobb az egyenes út. 1 felv. vigj. és Táncz. (Bérlet szünet.)
- 12-én Falusi egyszerűség. Vigj. 4 felv.
- 13-én Bérczek fiai. Drama 5 felv.
- 14-én Leánykérés szabály szerint. Vigj. 4 felv.
- 15-án Stuárt Mária. Szomorujáték. 5 felvonásban. Döme Lajos részére.
- 16-én Sokat tudó. Vigjáték 5 felvonásban.
- 17-án Hiszen csak tréfa. Drama 5 felv.

ROBIN TANÁR

Vígjáték 1 felvonásban.

IRTA :

PREMERAY JULIUS.

Francziából fordította :

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EGRESSY BÉNI.

SZEMÉLYEK :

Garrick Dávid	-	-	*Lendvay M. út
Mallam Arthur	-	-	Szász.
Jackson, kalnár	-	-	Csiszér.
Mari, Jackson leánya	-	-	Prielle Cornelia
Éva, öreg gondviselőné			
Jacksonnál	-	-	Laczkóné.
Szolga	-	-	Üveges.

Történet hely;

Jackson háza, Londonban.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

***) Ezen kiosztással adatott Kolozsvártt Január
hó 7-kén 1847. évben.**

FELYONÁS.

(Salon, oldalajtókkal és fenék ajtóval. Balra ró asztal, rajta egy üveg portoi bor, 's két pohár)

1-ső JELENÉS.

JACKSON (ülve) ÉVA (mellette).

JACKSON. (pohárba tölti a' bor maradékát) Tehát nem veszed észre jó Éva, hogy jobb volna... semmi sem képes öt kigyógyítani e' győzhetlen szomorúságából?

ÉVA. Semmi jó uram, semmi!....

JACKSON. De azon francia könyvek, melyeket jegyese Mallam Arthur küldte neki néhány nap előtt, — talán még is....

ÉVA. Beléjük sem tekint, valamint azon szép történeti könyvekbe sem, mellyekből ez előtt oly sokat 's oly örömmel olvasott. Még Bibliáját is elhanyagolja egy kissé. —

JACKSON. Hát a' rajz, — zene? —

ÉVA. Azokkal sem foglalkozik; kivéve azon zenei könyveket....

JACKSON... Igen, mellyeket ismét Arthur jegyelmének köszönhet. Shackespeare munkái?

ÉVA. Úgy hiszem. Mióta a' miss azon káros színi előadásokat meglátta: nem gondolkozik szegény feje másról, mint színházról. Ah, Jackson úr, sokkal boldogabb volt ő — egyednek northumberlandi gyönyörű jószágán, —

gyárnokainak munkás körében, kik őt védangyalukként tekinték. Ó akkor olly istenfélő, olly egyszerű vala! —

J a c k s o n. Úgy van, istenfélő: kivált azon utazás óta, mellyet ez előtt két évvel Brugesbetevénk; hogy meglátogassuk nagy nényjét a philippini zárdá fejedelemasszonyát. Jó hűgortársasága akkor a' legvallásosabb eszméket lehellyé leányom szívébe.

É v a. 'S azóta nem volt kedvesebb időtöltése, mint Istenhez imádkozni, — virágait ápolni, — 's a' szerenesétleneken segíteni! — Mien jöttünk mi Londonba?

J a c k s o n. Leányom jövője, 's vagyoni miatti aggalmam követelék ez utazást. Dick ó Harisson kalmártársaim gaz kezelései, — kik hitelenül mindent saját erszényükbe számoltak, — okvetlenül bukásomat eszközlik; ha ideje kárán nem zörgetek a' törvényszék ajtaján. És most miután perem nyerve van, 's visszaútazásról beszélek: Marim még sokkal szomorúbbnak látszik.

É v a. Mind a' színházban látott, 's hallott emléke az, — melly szegénynek megzavarta szét; és lássa ön, csak imént is egyedül sötétben fenszóval beszélt, 's olly dolgokat, — melyekből mit sem érthettem. Elcinte azt hívén hogy Dávid zsoltárait szavalja; — de az éjt hi segítségül — így szólván: „Jövel oh éj! jöved Romeo!” — Aztán hollóról beszélt, mellynek tálain az új hó — — — Bizonyomra mondom; is megbolondúl bele, ki kinszenvedését látja szegény kisasszonynak.

J a c k s o n. Értem, — azon versek, mellyeket álmában is szavalt!

Éva. Aztán ha még eszembe jutna azon szóhalmaz, — melyet nagy urakból, herezegekből össze, meg összehordott! — hanem még is mindenütt Romeo úrnak adá az elsőséget.

Jackson. (*fére*) Igen, ezen név csak álarcz, melly alatt valaki más rejtődzik. Jól van kedves Éva; hanem most menj vissza Marihoz; ne ellenkezzél vele, — sőt kettőztesd meg gondaid' felette.... gondold meg, hogy ő leányom, egyetlen gyermekem, szegény boldogult anyja valóságos képmássa. Menj, — menj! — olly nyugtalan vagyok, ha tudom, hogy egyedül van.—

Éva. Hát van szükség reá, hogy engem erre emlékeztessen? — engem öreg dajkáját, ki anyja halála óta szüntelen körötte voltam! — Hát nem teszek-e mindent kívánata szerint, valamint ön? — Hát nem teljesítjük-e minden akaratát? — Nem hódolunk-e szeszélyeinek? — Hiszen csak átnunk kell őt, hogy azonnal szeressük, — 's szavát hallanunk, hogy legott rabjai legyünk! (*el jobbra*).

2-dik JELENÉS.

JACKSON (*maga*).

Már most az igaz, hogy más akaratom nincs, mint az övét teljesíteni. Kedves Marim! Szerencsére bizonyos vagyok benne, hogy itt egyedül én tudom szívének titkát. Még mintha most is látnám őt iszonyú álmával harcolni. Szomorú állapotja miatti nyugtalanságom által vezérelve: mozzája menvén egykor alvása alatt, — figyelek, s tiszta ajkiról e' szavakat hallom lezengeni. „Romeo, reg hajnal ez!“ Bizonyos nevet is em-

lített még, 's gyakorta ismételve: — és e' név nem Romeo volt. De ezt titkolnom kell. — Igen, ő érette, és magamért. Mit mondanának az öreg Jacksonról, — a' legbecsületesebben gazdagult Nev-Castlei gyárnokok egyikéről! kinek családja mindig ismeretes volt egyszerűsége és jellem-tisztaságáról? — Eszközt fogok keresni, 's reménylen találandok is e' szerencsétlenséget elhárítani. Siettetni fogom egybekelésöket, 's rá bírom, hogy hagyja el Londont. Csak Arthur előtt, — főleg Arthur előtt maradjon titokban.

3-dik JELENÉS.

JACKSON. ARTHUR.

Arthur. No's drága Jackson úr! Mari, k... a... kedves betegünk egészsége?...

Jackson. Javúl jó Arthurom, javúl.

Arthur. Valóban? — Óh hála istennek. Látja ön, azon nap óta, mellyen reám bizott ügyei következtében, házába jutni szerencsém vala: egészen el vagyok miss Mari kellemei által hájolva; 's reményem azzal kecsegtet, hogy szerelmem viszonztatik. Azon percz pedig, mellyben ön e' hymenhez atyai egyezését adá, — új életet tárt lélkem elé!

Jackson. Figyeljen ön. Ha ma gazdag vagyok, nem önnek kell-é azt köszönnöm? Gaztársaim már szinte kóldusbotra juttattak. Ön felvállalja ügyemet, 's dicsőségesen nyeri meg a pert, 's én milliomos maradok. A' mit most hála fejében önmel teszek; az igen is kevés nagyfontosságú szolgálataért. Szent az adósság Ar

ar, — 's összeszedjük minden erőnket, hogy nyom és én annak legalább felét lefizethessük.

Arthur. Köszönöm. Hanem Mari egészségvalóban javulási állapotban van?

Jackson. Egy kis ideg-baj az egész, 's gondom önnek, hogy meg fog gyógyúlni. Milyt dolgai nem hátráltatják önt a' Londonbani utazásra: azonnal utazunk! 's házasságuk.....

Arthur. Ah! e' gondolat új életet lehell benne; Kedves Marim! —

Jackson. Mindjárt meglátogathatja ön. Beálljon el neki dolgainak sikerét,—dicsőségét!....

Arthur. Vagy inkább fáradalmait. Ma is rakozik reám egy nagy pörös munka,—mellyhez össze kell szednem minden tehetségemet.

Jackson. Elhiszem; midőn 30 éves létére London leghíresebb ügyészei egyike ön.

Arthur. Ön hizelg! De bocsánat, olly édes kem Mari kisasszonnyal foglalkoznom; neki olly nagy szüksége van szórakozásra. Ma új darabot hoznak a' Druri-Laney színházban, 's úgy sieték, hogy.....

Jackson. Ah! Színházba patvart!...

Arthur. Ez Mari kisasszony legnagyobb öme; mivel új időtöltés reá nézve, — 's mondom úgy sieték: hogy páholyjeggyel szolgáltsak számára.

Jackson. Szép, szép! —

Arthur. Aztán jelenleg a' művészek egész regével dicsekhetik London. — Barry, Kembl, 's mindenek felett Garrick, — 's amaz előadandó színmű éppen az ő szerzeménye, 's ő szja benne a' fő szerepet. —

Jackson. Színész, és szerző! hiszen ez egész csoda; sokat hallék beszélni ez ember fölől. Mondja csak Arthur, — ismeri ön személyesen?

Arthur. Ismerem-é? Hiszen Garrick védelmezem, barátom! — 's a' mi több, — ő érdeklélt személy azon ügyben, mellyet ma védelmezem.

Jackson. Valóban, barátja önnek?

Arthur. 'S csudálkozik ön azon?

Jackson. Nem, hanem, — midőn azok a színművekre gondolok, mellyeket színpadon viszt. i. Falstaff, — Jagó, — Gloucester, — Othello, — 's a' t. mindig azt képzelem, — hogy valakit fojtogat, 's gyilkol. —

Arthur. Hát ön betű szerint veszi a' drámai költeményeket, mint második György? Higgyék meg Jackson úr, — hogy Garrick erényes ember. Legyen bár ő a' színpadon király, nem pórpó, semmirekellő; az nekem mitsem tesz, mert jól tudom, hogy köntöse alatt becsület sziv dobog. Csupán vetélytársai irigységök kapholhat rágalmat ellene; de azt ő mindenkor nem mesen szokta magáról elhárítani.

Jackson. Elhiszem, elhiszem! hanem téjünk vissza pörére.

Arthur. Hogyan? hát nem tudja ön? hiszen az egész London csupán arról beszél! —

Jackson. Én jelenleg idegen vagyok Londonban.

Arthur. Garrick nem volt mindig az legmost. Kivivott tusái, 's diadali után, t. i. színpad királya, az Angol Roscius. A' szegér Dávid mint egyszerű pinczér, egy nyomorú csaszékben emészté lángelméjét; melly csupán a kalomra várakozott, hogy annál nagyobb erőv

fénnyel felloboghasson. Egy ismeretlen pártfogónő — valódi tündér, jó angyal! megismeré-
ne a' művészet szellemét; 's ez angyal eme-
Garrick első gyöngébb színi kísérleteit; —
tündér vezérlé őt tudta nélkül a' ragyagó vi-
gba, mellyről álmodozott; ez támogató ingó
pöteit — elegyengetvén előtte a' rögös utakat,
jutalmúl látá növeltjét lassan, lassan emelked-
Először kisebb színpadokon szerepelt; —
új mindég nagyobbakon: — míg végre: —
mindég ismeretlen pártfogónője rejtélyes be-
lyása által. — — — Mint új csillag tűne-fel
Garrick a' Druri-Laney színházban, 's a' közön-
g általános kegyencze lön. Véletlenségből tu-
t meg egyszer, hogy mindent Lady Hervey-
k, egy herceg, 's angol pair nevének köszön-
et; oly goromba ember pedig ez a' pair, —
kinek csupán bor, és koczka az istene!

Jackson. Ilyen férj elég találkozik Angol-
onban. —

Arthur. Ki gyakorta oly udvariason, 's
öngédeden bánt nevével, — miként rabszol-
ával szokás.

Jackson. Milly ezudarság.

Arthur. A' Lady Hervey családja már rég
enyujtá elválási kérelmét a' törvényszéknek;
ert oly kedves angyali nőnek valódi kinná
ált e' házasság, — melly még nevedett az
sszehasonlítás által. Oly nagy különbség vala
' fiatal művész, és Hervey lord között! — —
anem Garrick szívében sem késett a' szerelem
' hála helyét elfoglalni; valamint a' pártfogóné
elkében is a' művészi rokonszenv melegebb
hajlanomá változott Garrick iránt.

Jackson. Ki ne szeretné saját műveit? De én is szeretem leányomat; hanem már az igaz is, hogy ez remek munkám!

Arthur. Gondolhatja ön, hogy Garrick szerelme nőttön nőtt pártfogónéja iránt, — férjének távolléte alatt — mert a' lord jelenleg Indiákon tartózkodik, — leszáll a' lépcsőre, hová a' születés helyhezé: hogy Garrickot magához emelje. — Hála fárada!minnak! a' válkimondatott; minden határozat a' legkedvezőbb részünkre; ma van az utolsó ki hallgatás, 's a' menyilem... hogy.....

Jackson. Megnyeri ön a' pert; miként nyémet megnyeré, azt elhiszem. Hanem ez igaz regényes történet; és lady Hervey e' perczben.

Arthur. Illedéki érzelem, 's tiszteletre méltó gyöngédsége által vezéreltetve: Norfolkiszigáira vonúlt, míg ügye Londonban el nem fog dönteni. —

Jackson. Értem, — tehát Garrick jelenleg a' szerelmi szenvedély legfőbb fokán van?

Arthur. Tökéletesen. —

Jackson. Melly dühös, határtalan, 's rendithetetlen?

Arthur. A' mennyire csak emberi szív lehet.

Jackson. *(asztalhoz megy, 's íráshoz ül)* Most minden jól van. Ez határozatra bocsánat egy pár sürgetős sort akarok.....

Arthur. Csak tessék. *(magában)* Bár csak már Marit láthatnám, — hogy meggyözdhesse előttem annyira drága egészsége javulásáról.

Jackson. *(bepecsétli a' levelet)* Így! Dr. Laney nincs messzire. — Most ismét öné vagy

des Arthur! (*felkél*) Hanem e' levelet minél e-
bb el kell küldenem. (*a' jobb oldali ajtó meg-
ylik*) Éppen itt van leányom. Nehány percze
magokra hagyom önöket. —

4-ik JELENÉS.

ARTHUR. JACKSON. MARI.

ö jobbról, a' nélkül, hogy valakire nézne, szaval)

Arthur. (*merően nézi*)

Mari. (*szavalva*) „Leng már a' harmat rózsá-
zárnnyakon; — A' fülmilék csattogva zengenek!
ig ott a' távol rengeteg öléből — harang kon-
ást hoz a' korány' szele!“ —

Jackson. (*elébe megy*) Szegény gyermek!

Mari. (*hirtelen fölébred ábrándaiból*) Ah,
atyám; Sir Arthur! — (*kezet nyújt neki*)

Jackson. Igen gyermekem Arthur, ki szó-
akozásidról, 's örömeidről gondoskodik.

Mari. Mindig olly jó!

Jackson. Úgy-e jobban vagy gyermekem?

Mari. Igen, atyám! —

Jackson. Hát ha még tudnád, hogy Ar-
thur — hanem mondja meg ő maga. — (*jobbra
megy*) (Mari *pedig félre*) Mindég olly levert.
ost itt hagylak leányom férjeddél — 's önt
Arthur nejével. (*fére*) A' veszély sürgetős; meg
ell őt gyógyitanom! (*elhátút*)

Mari. (*fére*) Ah szívem, mért remegsz úgy
jövendőtől. Ne féllj, mert titkodat senkinek
em szabad tudnia. El van az örökre temetve.

5-ik JELENÉS.

MARI. ARTHUR.

Mari. Egészen megszégyenít ön Arthur ennyi figyelem, és gondoskodás irántam, ki tudom hogy szomorúnak — talán leverettnek látszom.

Arthur. Óh nem! ne higgye ön!

Mari. De tudom, hogy ön elnéző, és készséges; örömeimről gondoskodnia; — midőn tudja, hogy az igen kevés van számomra.

Arthur. Óh, istenem! ön valami nagy dolgot képez: holott egész gondoskodásom csak pán egy páholy a' Druri-Laney színházban.

Mari. Ah!

Arthur. Igen „Florizel, és Perdita“ előadása lesz. Garrick írta, — 's ő játszandja főszerepet.

Mari. (*féle*) Ismét ő! mindig, mindig csak

Arthur. 'S gondolám, hogy e' kettős édek

Mari. Igen... nem tagadom, hanem vigjáték; — 's ön tudja, hogy én a' komoly költészet — dráma kedvellője vagyok. Bocsásson önnek, de nincs vágyam oda menni. —

Arthur. Mit szól ön?

Mari. Nem, nem megyek, — nem fogok menni.

Arthur. Szabad tudnom miss

Mari. Semmit, semmit! — Kérem ne szóljon többet felőle!

Arthur. Bocsánat késztetésemért. Egyedül azon vágyammak tulajdonítsa a' miss, melly

zenvedését legalább néhány pereznyi szórakozással osztatni — vagy könnyíteni kívántam.

Mari. Óh, istenem! és szomorúságom úgy-é-lykor olykor szenvedhetetlené tesz? 's ön Arthur oly jó — oly nemes! — Hiszen gyakori szemrehányást teszék magamnak, 's átkozom nyavalyámat, melly akaratom ellenére ostoroz; és nehezteljen reám, — Ön nem tudja, nem képes fel fogni mi kín az, melly szívemet marzangolja!

Arthur. Mit látok ön sír?

Mari. Nem, nem! Csalatkozik ön, — hogy értheti azt? Ez keserítné atyámat! — Lássa Arthur, már nyugodt vagyok. Úgy-e nem látszik meg arczomon, hogy sírtam? —

Arthur. Ön még most is sír! — Hasztalanul akarja maga magát megcsalni. Itt titoknak kell lennie. Miért foszt meg annak tudásától engem?

Mari. Titok? — Nincs nekem Arthur! higymeg, nincs; hanem kérem, ne tudakozódjék. Igerje meg, hogy nem fog! —

Arthur. Mari! —

Mari. Ön átlátja, — értheti, hogy nem lehet engem faggatnia. —

Arthur. Jó, tehát ígérem. Hanem beszélünk jövődő szerencsénkről, mellynek egykoron is oly örömmel nézett eleibe: valamint én!

Mari. (*lassanként mélaságba süllyed*) Óh, igen! Igen! — Ah, ha meggyógyulnék... akkor....

Arthur. Szerelmi álmainkból nem sokára dvös valóra ébredünk.

Mari. (*rá sem néz*) De félek, hogy soha nem fogok meggyógyulni.

Arthur. Óh ég! ki hiteté el azt a' misse

Mari. Senki. Azt gondolám... hogy...

Arthur. (*fére*) Ismét levert állapotában var

Mari. (*feledkezve*) „Jövel óh éj! jövel Re
meó! — Jöjj sötét napja fényes éjszakámmal
Úgy fogsz te majd pihenni az éj szárnyain: Mi
holló hátán a' hó pehely! —

Arthur. Miss — Miss Mari!

Mari. (*magához tér*) Ah! ön itt volt Arthu

Arthur (*fére, kétségbeesetten*) Ő nem
nézett reám!

Mari. Miről is beszéltünk?—Mivel szórak
zandunk ma este? —

Arthur. Hiszen ön nem fogadá el!

Mari. Mit.?

Arthur. A' páholyt. Hanem azt gondol
hogy miután a' szomorú játékok kedvelője ön
tehát ajánlanám Covent-Gardent; ott ma Le
Királyt Cladják, és Garricky híresy vetélytársa
Barry játszandja a' cím szerepet.

Mari. Barry? — igen én Barrynak adom
babért. Azt mondják: igen elragadó az öreg k
rály szerepében?

Arthur. Tehát meggyezik ön?

Mari. Ha nem kellene félnem, hogy viss
élek ön jóságával.

Arthur. Mit gondol ön? hiszen ez üc
reám nézve.

Mari. (*fére*) Szegény Arthur! Óh, bár se
ki sem venné észre elutazási célomat. Igen,
gen, — — megkell történnie. (*fent*) Tehát jó
Barry! és Covent-Garden! —

Arthur. Mi jó ön! A' nagy tömeg, —
vakító fény, — a' zene hangok! talán szórak
zást fognak önnek szerezni.

Mari. Reményem. Hanem még egyszer bánatot kérek minden baj, és nyugtatlanságért helyet önnek okozok. —

Arthur. Mit szól ön kisasszony? Inkább szönettel tartozom önnek, azon szerencséért helyel jelenleg részesít; midőn megengedi: hogy kívánatait teljesíthetem.

Mari. Igen, igen! Barry imádandó hőse a' szomorújátékoknak. Sok örömet, 's időtöltést nyújtok a' mai estétől. Tehát számolok a' pártlyra, 's ön udvariasságára. — Viszontlátásig (*Arthur kezét csókol*) Istenem! mi szörnyü kint értél reám?! (*el jobbra*)

6-ik JELENÉS.

ARTHUR, majd JACKSON.

Arthur. Valahára — milly hirtelen változás! — Talán az első mosoly volt, melyet olly nagy idő óta lelebegni láték ajkiról. (*Jackson háttól belép*) Ah, Jackson úr, — jöjjön, 's osztagozzék örömeimben.....

Jackson. Mit jelent ez?

Arthur. Mari, kedves Mari! megegyez a' színelőadásomban, melyet szórakozása kedvéért tevék, hogy többé ne szomorítson bennüket! —

Jackson. Hogyan, — a' Druri-Laney pártlyt?....

Arthur. Nem fogadta el; hanem Convent-Gardenben Barryt akarja látni, kit jobban szeret Garricknál!

Jackson. Garricknál? Valóban? —

Arthur. A' vigjáték semmi érdekekkel sincs nála. Oh képzelheti ön boldogságomat. Nem kell-e

iparkodnom mindent megtennem, a' mi csatetszésére van?

JACKSON. Szegény fiú!

ARTHUR. Most, tehát futok Covent-Gardenbe; mert az a' pör. Oh, talán már idöm sinreá. — Mindegy! még is magam fogom elhozni az új páholyjegyet. Ah, Jackson, mily boldog vagyok! *(el, a' fenék színen)*

7-ik JELENÉS.

JACKSON, majd GARRICK.

JACKSON. Kedves leányom! — Most csak csupán tervembe vetem reményemet; bizonytalan ugyan, — de a' betegség okozója gyakran gyógyszerül is szokott használni. Így gondolkozom én, — 's így szóllék magamhoz: „Az ember, ki olly varász erővel hatott lelkére; — főleg midőn ő maga is dühös szenvedély megtalálta — bizonyosan ismerni fogja szívének sebeit, 's az eszközt őt abból kigyógyítani. ez csak csupán ő képes, — de hogyan? — azt ma nem tudom. — — De ha nem találna eljöni; — a' mai darab előszöri előadása, — az a' pör, — magának alkalmatlanságot szerezni miattam, k nem ismer! — —

GARRICK. *(hangja kívül)* Igen, igen Jackson úr! hiszen tőle kapék levelet. — Im irás Nincs idöm előszobában várakozni.

JACKSON. E' hang... — talán?...

8-ik JELENÉS.

GARRICK. JACKSON.

GARRICK. *(belép, kezében levél)* Látott illyem mit az ember. — Engem föltartóztatni! nevenem tudakozni, mintha volna annyi idöm.

Jackson. Ez ő!

Garrick. Jackson úr? —

Jackson. Igen uram! —

Garrick. Ön ír nekem e' levelet? *(olvas)*
Leányom halálos beteg. Csupán csak ön gyógyíthatja-meg. Az égre kérem jöjjön! önben van minden reményem. Jackson. — Ha orvos volnék; én mondom, — de hiszen.... Hát ön ír e' levelet? —

Jackson. Igen uram, — azt hívém — de öcsésanat! — Kérem tessék leülni. — — —

Garrick. Kösznöm. Nincs időm. Nagyon örülnék ha megtudhatnám: —

Jackson. Engedje ön előbb — hadd köszönhessem meg szíveségét eljöveteleért.

Garrick. Szerencséje önnek! A' meghívások e' különös módja birt rá. Sietve jövék. Egször: kívánságából! — Mászodszor: hogy meggyőzzem, használhatok-e önnek valamit. Kérem hát.....

Jackson. Óh istenem! az egész igen egyszerű dolog. Én csak vidéki ember vagyok, egyszerű posztógyárnok Northumberlandból, 's tapasztalatlan itt a' nagy Londonban, — hova gyereim késztetének utazni. Olly oktalanságot költtem-el, hogy leányomat gyakran színházba hívtém: 's mindig akkor, midőn kegyed vivé a' legfényesbb szerepeket, — 's azóta: de főleg Romeo utolsó adatása óta, mindég a' név jó ajkíra. Igen uram, ön igen nagy bajt okozott—neki! —

Garrick. Még eddig nem látom. No's?

Jackson. Hogyan? hát nem találja-el, mint szegény Marim.....

Garrick. Ah igen! igen. Az elragadtatás, — lázas magasztaltság! igen, igen; Romeo, 's

Hamlet költészetit hallgatva: fölszárnyal a' képzelet, — 's a' hölgy magát Juliának, Ópheliának képzele. Igen, mi ismerjük ezen behatást, — mellrendesen nem szokott sokáig tartani. —

Jackson. Kérem, mintegy mennyi ideig szokott tartani? —

Garrick. Már az attól függ, — kire milyen fokozatban hat az ihletség, elragadtatás. —

Jackson. Aztán hát ha még is igen sokáig eltart? —

Garrick. Ah, patvart! Van annak bizonyos orvossága. Férjhez adni.

Jackson. Szerencsétlenségre, a' nőtüléknek már csak eszméje is ingerli, a' helyett: hogseneseditené; 's mátkája.....

Garrick. Ah, tehát mátkája is van már. Lássat tisztelt gyárnok úr! Ez a' mátkától függ. Például: hogy ha ön leányát a' szinpad királyné, — lovagné magas polczról, valamelly bőségeeske karjai közzé löki....

Jackson. De hogy! — Derék előkelő nemes férfiú!

Garrick. Nó, az már megjárja.....

Jackson. Lelkes!...

Garrick. Az még jobb!..

Jackson. Tisztelet és becsüléssel környezett.....

Garrick. Tökéletes! —

Jackson. Látja ön, 's még is mit sem é. A' szegény leány, ki ezelőtt szereté mátkáj most ellenkezik vele. 'S midőn én attya a' fassagról beszéllek: kér, hogy tegyem semmi azt, vagy halasszam el! —

Garrick. Patvarban! Ez sokkal komolyabb mint gondoltam. Hanem szólljon tehát ön — mit tegyek vele? —

Jackson. Tudom is én?! — Valami varázs rő által, azon benyomások segélyével, — me-ekkel ön olly rendkívül szokott hatni a' közön-égre; ha megkisértené a' gyógyítást!

Garrick. Azt könnyű mondani, — hanem, Jackson. Igaz, igaz... bocsánat. Elhiszem, hogy az igen nehéz dolog! — mert, hogy ö-ök színészek elragadtatást eszközöljenek; könnyeket csaljanak; félelmet, borzadást idézzenek elő: e' végre rendes színi eszközeikre van szükségök — például: arczpirosítás, lámpafény, — öntösök, zene, 's a' t.

Garrick. (*mosolygva*) Igaz, ennek segélye nélkül legkisebb hatást sem bírnánk eszközölni. 'S lássa ön, — éppen e' tárgyról beszéltem mént ez úczában, — néhány társammal; midőn t alant, önnek szomszédszédzágában, rettentő lép tolonga együvé.....

Jackson. Ah! és miért?

Garrick. Tréfaság. Egy gyermek, egy gyönyörű kisleányka, — kit ostoba apja néhány percze egyedül hagyta szobájában. —

Jackson. Egyedül? —

Garrick, Az ablak nyitva volt. 'S mi nem utott eszébe a' kisbohónak? Kimász azon, hogy egy ibolyáeskat leszakítson... melly az ereszről esüggött alá....

Jackson. Ah! (*megijed*) Nagy isten!|

Garrick. A' népség mindinkább nevekelett. — Egyik azt mondá: övé lesz, — másik, hogy nem. Eleinte mulatság volt, — hanem....

Jackson. No's?

Garrick. Kis karja nem érvén el az ibolyát, a' szerencsétlen gyermek egész nyugalommal az ablak párkány szélire lép. A' néptömeg borzadály futja keresztül. Kiabálni kezdenek. —

Jackson. Szent isten! —

Garrick. Ezen perczben egy szegény öreg tolakodik keresztül a' sokaságon; — oroszlan erővel utat tör magának, 's a' balcon aljáig előnyomúl. Ott meg áll, — mint ijedségtől kővé vált szobor, — Szólni akar, de ajkai némán maradnak. Az apa, a' szerencsétlen apa az! k gyermekét a' mélység felett látja csüggeni; Most mindjárt lezuhan.

Jackson. (*a' nyugtalanság legnagyobb fokán*) Végezze, — az égre kérem! Jéggé dermedti véretem. —

Garrick. Végre, — leszakasztja az ibolyát a' néptömegre lemosolyg, — 's nyugton visszamegy a' szobába. Angyal örködik a' gyermeke felett. —

Jackson. (*nagy lélekzetet vesz*) Ah, jisten! az ijedség engem is majd szoborrá változtatott.

Garrick. Valóban? (*nevetve*) Éppen csak azt akartam. [Ön tehát megijedt? — Nézzen rám. Én sem piros, sem fehér nem vagyok. Nincs szakállam, — nincs lámpafény, — 's ön még is megijedt! —

Jackson. Életemben soha sem szálltam meg ilyen félelem. — Most láthatja Garrick úr, hogy leányomban is igen könnyen eszközölhetne ilyen nemű. . . . —

Garrick. Az igaz, — hanem nincs időnk. Máskor talán segíthetnék, de mai nap engem

ilönbféle dolgok foglalnak el. Mint színész tösen állok,— mint szerző pedig 's ember!— kik ma döl el földi boldogsága. . . . Ön engem igha megértt! Ön csupa kereskedelmi dolgokul foglalkozik, — de ismétlem, — hogy ma leetlen. Holnap talán látni fogjuk egymást. (*indul*).

Jackson. (*kiséri, 's észreveszi Arthurt*) — Nagy ég! Arthur! — Szót se, — ez ő!

Garrick. A' mátka? patvart! —

9-dik JELENÉS.

VOLTAK. ARTHUR. (*be hátul*).

Arthur. (*hátul*) Mit látok — Garrick itt?

Garrick. Igen kedves ügyvédem! csodálkozik ön ezen? —

Arthur. Meg vallom.

Jackson. Ezen úr szíves volt. (*lassan*) Setssen hát egy kissé! . . .

Garrick. (*féle*) Segítsen! e' pillanatban! — a lehetne. (*fent*) A' dolog ebből áll. Jackson úr ért, hogy jönnék el, kevés szórakozást szeezni méla-bús leányának, ki miatt nagy nyugtanságot kell szenvednie, 's reményem, hogy a' tavallás' hatalmas szerencsés sükert szülend ön átkája értelme visszanyerésére.

Arthur. No's, reményem, nem fog ön hazozni. Óh kérem! Jacksor úr, 's Mari nevében, — övessen el mindent mit szorgalma, 's lángeszéül várhatunk.

Garrick. Ön legjobban tudja Arthur, hogy em lehet, — főleg ma! —

Arthur. Ha érettük nem, — tehát érettem! Lady Hervey védőjéért!

Arthur. Lady Hervey?! —

Arthur. Egy óra múlva diadal koronázz
fáradalmimat! —

Garrick. Jenny! e' név hallása után, meg
tagaghatom-e ön kérelmét? Bocsánat, hogy ed
dig is haboztam. Igen! meg fogom kísérteni. —
Felséges eszme villant agyamban. —

Arthur. Hogyan? —

Garrick. Az az én gondom. Most minde
jót reméllek; 's mialatt ön ügyemet védelmez
én önnek üdvét. De isten önökkel! Jackson ú
vizontlátásig. Gondolja meg Arthur, hogy k
zeiben tartja Garrick Dávid szerencsését.

Arthur. 'S ön pedig Mallam Arthurét.

Garrick. Számoljon reám Arthur. — Vis
sza fogom önnek adni mátkáját, önnek! kint
Jennymet köszönhetem, Isten velünk! (el).

BCU Cluj / George Emil Brăncuși Cluj

10-ik JELENÉS.

JACKSON. ARTHUR.

Jackson. *féré*) Hála istennek! ő sem
sem gyanít. (*nyiltan*) No's Arthur, mit mond hozz

Arthur. Köszönyük Istennek, hogy G
rickot segélyünkre megnyerhetők. Önnek mind
vagyonra sem bírta volna őt e' határozatra.

Jackson. Az igaz, büszke ő kegyelme.
Tehát reményli ön, hogy — — —

Arthur. Sokat reménylek. Mari kisassz
már úgy is javulási úton van. Ő szereti a' sz
verseket, 's azok nagy hatással leendnek lelké
Igaz, hogy Garrick iránt nem legkedvezőbb
latkozott ma reggel;— de akkor vigjáték forg
szóban; most pedig komoly, 's nagyszerű köl

zet, és szavallat. — Hanem itt az idő. Perczig
em késhetem tovább. Kérem adja át ön e' pá-
olyjegyet. Mari kisasszonynak, — ha a' parla-
mentben dolgomat végzém, — azonnal érettek
öök. — (el).

J a c k s o n. Elvárjuk!

11-dik JELENÉS.

JACKSON. ÉVA. majd SZOLGA.

J a c h s o n. Szegény Arthur! milly jó, milly
ecsületes. Óh ha megtudná valamikép. Nem,
em, leányom valódi helyzetének tudása, soha
em zavarja meg boldogságát. Óh, bár Garrick,
közöttem maradhatna e' szomorú titok. De ez
em olly könnyü dolog. (Évához, ki olly sebbel
obbal jó) No's, mi baj jó Éva? —

Éva. Ah uram! még most is reszketek. —
kisasszony.

J a c k s o n. Egészen elrémítesz.

Éva. A' kert kisajtaján, melly a' révbe nyi-
k.

J a c k s o n. Végezd kérlek! . . .

Éva. Elment; nekem parancsolván: hogy
övessem! 's lelki hánykódásaiban.

J a c k s o n. Meghalok! . . .

Éva. Hasztalan kérdém, . . hogy hova szán-
ékszik? . . nem felelt. —

J a c k s o n. Az égre, — végezd hamar! . . .

Éva. Sebesen ment előttem, 's mint a' rév-
e értünk: egy Hollandi hajókapitányt megszól-
lott: — — — — —

Jackson. Mi új eszme? . . .

Éva. 'S azzal lassan beszélgetett...

Jackson. Lassan? —

Éva. 'S ez idő alatt hallám a' matróczoztól, — hogy a' hajó három óra alatt Indiákra vitorlázand.

Jackson. Nagy isten! im megesett mit remegtem. Brúgesba akarna vonólni nénjéhez-kolostorba! — — —

Éva. 'S mi leginkább nyugtalanít, az, hogy mióta szobájába visszatért, — útikészületekkel foglalkozik. Most úgy hiszem, — ír! . . .

Jackson. Elutazni? — Itt hagyni öreg atyját végnapjaiban? — megfosztani őt gyámoltól — egyetlen reményétől, — csnpán azért, — hogy aggasztó gondolatától megmeneküljön? — Óh nem az lehetetlen. Talán valami más indok! . . . Ist nem! nem tudok kiokoskodni e' dologból; imé színházba akart, — most kolostorba. Most meg remegnem kell esze miatt: ha Garrick nem lenne képes meggyógyítani.

Szolga. (*jelent*) Robin orvos. —

Jackson. Robin! Robin! — nem ösmerem. Hanem mit sem tesz; ég küldi hozzám e' pillanatban. Bocásd be. (*szolga el*) Te pedig Émenj! örködjél leányom felett. — Nehány per múlva magam is nála leszek. Egy pillanatra távozzál melőlle; 's parancsold meg a' cselédnek: hogy minden ajtó és kapu zárassék be, úgy, hogy Mari észre ne vegye. — (*fére*) I nem mehet aztán egy topodtat sem. —

Éva. Megyek uram, megyek! — Isten legyen irgalmas nekünk! (*el*).

12-dik JELENÉS.

JACKSON. SZOLGA. GARRICK.

(Robin orvosnak öltözve, öregén)

Szolga. (ajtót nyitva bebocsátja Garrickot)
jelentve) Robin orvos! — (el).

Garrick. Ah! ön egyedül van? igen jó!

Jackson. E' hang, — e' járás! —

Garrick. Patvarban! Én vagyok.

Jackson. De ezen esudálatos alak? —

Garrick. Robin orvos alakja —

Jackson. Lehetséges-e? — Csak ugyan ön
olna? — Még most sem hihetem.

Garrick. Nó hát siessen ön. Itt mindenki
lött orvos vagyok. Aztán szeretném tudni, miért
e lehetnék én szintúgy, mint akárki? ... nehe-
ebb szerepeket is játsztam már én!

Jackson. Valóban — lehetetlen önt meg-
ismerni. —

Garrick; Éppen erről kellett volna önnek
megismernie. De tudja ön, hogy nincs veszte-
etni való időm. Mennjen gyorsan, értesitse a'
eteget. Senki se háborgasson gyógyításom alatt.

Jackson. Meglepetésből meglepetésbe me-
nyek. —

Garrick. Jóbb ha fut a' menés helyett.
Gyorsan, el. —

Jackson. Igaza van. Szegény gyermekem'
nyugalma, — 's boldogságom forog fenn. Me-
nyek már! (el)

13-dik JELENÉS.

GARRICK, (*egyedül*)

Milly különös vállalat. Hanem csupán Athurért, legjobb barátomért teszem, nem tudtam volna tőle megtagadni. Gzelt kell érni. Rendelkezésem perezéi rövidek. Szerencsére vannak szavak mellyek megölik a szenvedélyket... De most jut eszembe: — ha Lady-Hevey holnap fölkeltekor nem kapná levelemet, mellynek egy napig sem szabad elmaradni — mit gondolna felőlem? — 's kivált a' mostarhoz hasonló pillanatban. Csak hamar nehártsort. (*asztalhoz megy, letesszi kalapját 's pálcáját*) Hozzá fogom egyuttal csatolni a' törvényszék hivatalos határozatát, 's két óra múlva a' heti a' posta. (*leül 's ír*). Imádott Jennym! Nehát két óra múlva, meg lesz vetve szerencsénk örökös lapköve, 's holnap este Londonban leend kegyed szent ígérete szerint. Ma, mint mindenna megérti kegyed e' levélből, hogy szenvedek, szívszakadva várom kegyedet. — Megérti azt milady: hogy hatalmában van Garricknak föl a' örökléte. Megérted ebből imádott Jennyn hogy csupán téged szeretlek, — 's végre; hogy Dávidra nézve rajtad kívül nem létez más a' földön, 's az örök világban.“

Garrick Dávid

(*bepecsételi*) Mielőtt színházba mennék: útnak fogom indítani. Jönek! a' fiatal hölgy! — (*felül a' levelet kezébe rejti, kalapot, 's pálcáját veszi*) Gyorsan szerepemhez! mondhatom csinos! Ilyen kár érte!! —

14-ik JELENÉS.

GARRICK. MARI.

Mari. (*jobbról jó, fére*) Atyám kér — akar!... Lehet-e haboznom? — Hiszen talán utoljateszem ez életben! (*fent*) Uram! —

Garrick. Közelebb gyermekem! Ne reszsünk olly nagyon.

Mari. (*fére*) Milly öreg! (*nyilódn*) Uram, úgy szik nagyon fáradt! —

Garrick. Köszönöm gyermekem! Nem olly gyon, mint ön gondolja. — Mindegy, — e' filem jó szívre mutat. Nó — hát van az orvosoz bizalmunk? Patvarban? Szabadalma az orvosnak, hogy először jól megijeszszc betegét. en, mi előbb ijeszteni szoktunk. Lássuk a' renes protoculomot. Adja ide kacsóját. Héj, héj! ütér igen lassan ver illy fiatal hölgy korához épest.

Mari. Uram.

Garrick. Nó, nó, — hát még is reszketünk? gy-é, mivel orvosilag beszéllek? Jó, tehát igyeezni fogok, hogy minél kevésbbé legyek orvos. — Egyetlen egy latán szót sem fogok monani. Reménylen, hogy ez figyelmet érdemlő engedély. — Tehát kezdjük a' legfontosabb ponon. Fáj a' fejünk? — Mit? — Igen, de ám nem tt fészkel a' valódi baj! hanem alkaimasint a' zívben. —

Mari. Uram.!

Garrick. Nó, nó! azért nem kell pirúlni. et akartam mondani: hogy a' szív legizgeko-

nyabb rész, — hol az ön éveiben felindulást dobogást, ... és szorongást szoktunk érezni. Dicső hocsánat gyermekem! Önnek igaza van. Nállam a' lábakban fészkel a' baj. Így — üljön le az asztal mellől, — s rá ül, — mi alatt Mari széket hozott a' maga számára) Így ni! most nézzen szemembe.

Mari. (*feléje fordul, lesüti szemeit*).

Garrick. Nem így! hiszen ön lesüti szemeit, 's nem láthatom arcát, melyet olly jó esik szemlélni. (*férez*) Mi gyönyörű alak!

Mari. (*felemeli szemeit*).

Garrick. (*fent*) Így ni! A' szemek bádjaotak egy kissé. — Úgy é sírunk néha, néha? —

Mari. De uram! . . .

Garrick. Értem, értem. Gyermekes bajok; — például köntösünket rozsul készíté el szabó — a' csipke rajta nem ígyünk szerinti 's 's több más illy fontos dolog. Hát az álom? A szunk-é hej?! Keveset úgy-é? Gondoltam. Ha nem vizsgáljuk egy kissé okait. Mondja meg csak — mióta szenvedünk? —

Mari. Nem, nem emlékszem reá. . . .

Garrick. Tehát nem tudja kezdetét? ann veszélyesebb, 's ebből azt gyanítom, hogy csipkén képzelődése van beteges állapotban. Talán mátká, — ki nem igen tetszik? —

Mari. Óh ne higgye ön, sőt ellenkezőleg. Sir Arthur egy. . . .

Garrick. Ah! Arthurnak híjják?! mily szép név! — Regényben sem találhatott volna szebb nevet. —

Mari. Uram, soha sem olvasok regényeket.

Garrick. Hanem talán éppen magunk irunk? gyázzon. — az még veszélyesebb — mert azt — nyv nélkül szoktuk tudni, 's aztán az ördög m tudja elménkből kikergetni. Tehát az a' bizonyos mátká szép? —

Mari. Azt nem mondom... hanem...

Garrick. Azt akarja mondani, hogy ne beszéljünk rólla. Ő derék, szeretetre méltó! —

Mari. Ez ön előtt különösnek látszik, nemde?

Garrick. Az orvos előtt semmi sincs különös, 's neki minden igen jó és hasznos, hogy igazság ismeretéhez jusson. Tehát mint tapasztalom, nagy szomoruság nyomja szívünket? Hát nincs eszköz, melly e' silány bajt elűzesse? — Hát ha például ifjúságunk barátival ne bizonyos szót fecsegnénk? Ah! érttem! van egy or, mellyben félünk valakit megbízni titkainkban, — mert ezen titkok velünk nevednek, — éveinkkel hasonló fontosságot nyernek.... érttem!... Hát a' bál? Ha ha ha! Ön nevet!...?

Mari. Igen, emlékezem, hogy valaha kedvvelém a' tánczot!...

Garrick. Valaha? — micsoda szó vala ez? Valaha! — Hát van önnek múltja?... Hiszen önnek kora esupa jövőt igényelhet; 's igen rosszul vé... hogy a' bálról lemondott... Nó igérje meg, hogy a' bálakat látogatni fogja!... majd együtt fogunk tánczolni. Nincs jobb és egészségesebb, mint a' táncz! Én tapasztalásból tudom, — mert betegeimnek immár gyakran rendelém ez a' tatlan gyakorlatot; föltéve: hogy jó lábaik legyenek. Jól van! Hanem ezen kívül van még más dolog is; a' színház; ha ha ha ha!...

Mari. Uram!...

Garrick. (*Marit karára fűzvén, tapintja üt-erét*) Az üt-ér vágat! — Nagyon természetes A' színház nem közömbös dolog reánk nézve (*féle*) Milly gyönyörű pirosság! A' hajnal ne szebb arczánál! — (*fent*) No's ön nem felel?...

Mari. Megvallom uram! Londonban a' színház egyetlen mulatságunk. —

Garrick. Ah! megtaláltam regényemet! E szinpadí regény! — 's alkalmasint Schakespear remek művei hallásából vevé eredetét.— Fejecs kénk szüntelen munkálkodik, csupán képzel eseményekről, poetai mesékről álmodozunk. Gondolataink szünetlenül azon édes kéjjeken merengenek, mellyeket az élve eltemetés, és rejtélye barlangbani meghalás okoz. — Mindenütt a' pacsirta énekét halljuk, 's azon sült pacsirtát, mellyet szépen megpirítva a' családi asztalra tesznek, — lelkünkben átkozzuk: mert gondolatunk azon madárkán csügg, — melly Rómeónak a' nagy feljöttét danolja; és, — és a' férjet, kihez nőül kel lene mennünk: ki jó — becsületes! — ki — min ket szívéből szeret, — azért, mivel valódi boldogságunkon munkálódik, 's nem olly eszközökön, — mellyek lelkünket megmérgezik: — a' férjet! mor dom — eltaszítjuk magunktól, 's egész lelkünk ből óhajtjuk a' szabadító esapást, hol fájdalomtól örök feledését remélljük feltalálni. He he he?! —

Mari. Uram! e' tréfa...

Garrick. A' világért sem, ez orvosság Kitanultam a' nyavalyája indokát. Vizsgálom a sebet, 's gyógybalzsamat öntök beléje.

Mari. Tehát a' tragoediák, mestereink remek művei? —

Garrick. Én szakácmesterem remek mű-
it szeretem, — 's nagyon óhajtanám, hogy ön
inkább illy kézzel fogható dolgokkal foglal-
zuék. —

Mari. Hát semmi sem képes önt megindi-
ni. Sem Ferdinánd kétségbe esése?...:...

Garrick. Ferdinánd! Ferdinánd? — miért
nem maradt otthon, úgy nem szenvedett volna
jótörést.

Mari. Ah uram!

Garrick. (*fére*) Miként lelkesül fokról fokra.

Mari. Nem reszket ön; ha Calibanra csak
gondol is?!

Garrick. Hogy szörnyeteget lássunk, nem
ükség színházba menni; fájdalom! eleget ta-
lunk az emberi társaságban, — még pedig
minden fájból. —

Mari. Hát Ariel gyöngédsége?

Garrick. Elöttem valóban igen nevetsé-
gesnek látszik, hogy egy szegény ördög, ki
zenőt évig fába volt szoritva.....

Mari. Ah jó Isten? inkább ezerszer tűrjem
vadászaimat, sem mint illy érzéketlen legyek. Ho-
yan? hát a' szívszaggató jelenetek egyetlen kön-
vecskét sem csaltak ki ön szeméből? —

Garrick. De igen gyakran keserü könnye-
ket hullaték pénzemért, melyet színházban ama
aszontalan káprázolatokért, 's hazugságokért ki-
ánytam, 's ellecséreltem.

Mari. Hazugságok? Hát nagy-hirü szinmű-
vészeink?

Garrick. Boldog Isten! hiszen ez esetben
meghíresebb szinművészeink, a' legnagyobb vi-
gorszalók (*fére*) Mint kinezom szegény szivecs-

kéjét. *(fent)* És Garrick, főleg Garrick legels közöttök. —

Mari. Óh ne vétkezzék ön, ne mondja azt Ő — Garrick! — hiszen a' talentom a' langész felemelkedett lélek forrásából ered. Garrick Garrick! — Emlékezzék vissza ön, midőn ő mi Machbet orvoshoz folyamodik, milly szívre-ható hangon kiáltja e' szavakat: — „Hát ninc „szered, melly szörnyü kínaimban, gyógyba „zsamúl szolgálna szívsebemre? Tehát büvé „mesterséged, és erőd kudarczot vall-e fájdá mim előtt? —

Garrick. *(fére)* Milly hangulattal mondj ezeket? Különös! —

Mari. Garrick! Garrick! — Az olly szép olly félelmes, 's olly gyöngéded. Dühös miv vérszomjú tigris Richardban; — nyájas, mikér esti szellő ha Miranda szerelmesse, Garrick! : hatatmas, mint Coriolán, — nemes a' gyilkola sig! — 'S szenvedélyes a' kevély Othellóban; — 's ha Caesárt látod tőle játszani; az egész vilá szemed előtt van egész nagyságában. —

Garrick. *(fére)* Mi szép! —

Mari. Garrick, ki mosolyra gerjeszt, a könnyeket fakaszt; — kit beszélni hallunk, midőn ajka néma, — 's a' kit szemünk ha egyszer megpillanta: szünetlenül lelkünk előtt lebeg Garrick, kinek emléke tüzes betűkkel van szívünkbe vésvé — emlék, melly éget. — emész — Óh, de a' melly még is boldogságot t remt. —

Garrick. *(feláll, 's bánultában, fére)* Al illy dicséret, illy lélekből buzgó, 's illy ajkako kifolyva.....

Mari. Óh, én még mintha most is hallanék. Óh ha engem szólítna magához, még akkor lenne mennyei kéj hallani gyönyörű, szendélyteljes hangját. Végre élni életében, — envedni fájdalmiban, — 's örömben úszni, midőn ő vidám. Ez földön túli boldogság lenne. mult estvén hallgatva őt: lelke lelkenbe rögzült át. Hamlet kardja alig választá-el bennünkt, 's miként Ophelia, mindég mellettem látom őt. Óh, miért nem idézhetem hozzá Juliának nyájas szavait, így szólva: „Jövel Romeo! a jőjj fényes napja sötét éjszakámnak. Úgy gsz te majd pihenni az éj szárnyain, — mint álló hátán a' hó-pehely!“

Garrick. *(a' beszéd alatt, feledve orvos szempét, leveti álhaját, 's magán kívül térdre rogy ari előtt)* „Ez ő! ez ő! Óh, szólj még gyönyörű angyal, mert olly dicsőnek tűnsz fel előttem, mint az égnek szárnyas hírnöke, midőn a' lomra fellegen járdal, vagy a' légkör boltozat keben vitorláz!“

Mari. *(csodálkozva)* Romeo! Garrick. — h! — *(székre hanyatlík).*

Garrick. Igen Garrick, ki térdre hullott ötted.—Te őt csodálod mint mondád: de Garrick soha sem látott szebbet, imádandóbbat náladnál;— midőn reá a' lelkesülés lángoló dicsőségeit pazarlod.

Mari. *(magához tér)* Hol vagyok? mi történt velem? Éj van úgy hiszem. Ön..te!..óh nem— ncs éj többé—Romeo a' nap, ah—Garrick!...

Garrick. Igen Mari lábaidnál! Garrick, igyál! előtted térdepel! — —

Mari. Igen, de keljen föl, ön mindent tudat! — —

Garrick. Mari! kedves Mari. Igen — — mindent hallottam. Óh bocsánat, bocsánat! — Látod ma Garrick igen rosszul játszá szerepét: mindent elfelejtett melletted. Te olly szép! olly lelkesítő valál. Szavad miként mennyei hang rezgése hatott lelkembe. Óh légy áldva töllem; mer általad esodáltatni, 's megértetni oly felséges 'S olly mennyei lélek által mint a' tiéd,— ez feül van, minden földi álmokon. —

Követlek, föl földagadt kebellem! —

Szemem lángolt, és szívem reszketett!

'S hallván ezüstjét ajkad szép szavának:

Isten hozzádot! mondék a' világnak.“

Mari Jóságos ég! Garrick szerencsés általam? Ez azon üdv, 's boldogság! melly után szívem öntudatlanul sovárgott. Óh, köszönöm neked istenem, hogy általam tevéd őt szerencsésé. De úgy-é többé nem hagysz el? — itt maradsz velem? —

Garrick. Nem Mari — mert élni akarok és életem te vagy! —

Mari. Várj csak, hadd szedjem össze gondolatimat. Hadd emlékezzem vissza egy kissé... Igen, ez az... hajón akartam a' vizek hátán útnazni..... aztán kolostor..... De nem, nem megyek... nem mehetek, midőn szükséges vagyok boldogításodra.... várakozzál reám kérlek, — csak egy perczig. Óh! boldog vagyok-é, — vag értelmem hiányzik? — *(el fut szobájába).*

15-dik JELENÉS.

GARRICK. *(maga)*

Garrick. Ó elmegy! magamra hagy — de visszaterend, mert az élet, 's boldogság csak ő. Mar

kedves Mari! ez ég, mámor,— örültség!— Mintha most is hallanám nevedet mennyei ajkairól. Óh Mari! szívem drága kincse! igen, igen; ez az ég!

Arthur. (*kívül*) Garrick! Garrick!

Garrick. Nagy isten Arthur! (*az ajtó megnyílik*) A' föld! — (*leveretve szoborra mered*).

16-ik JELENÉS.

GARRICK. ARTHUR.

Arthur. Győzelem kedves Garrick, Lady-Hervey. . . .

Garrick. Lady-Hervey? —

Arthur. Szabad.

Garrick. (*fére*) Szabad? és én!!

Arthur. Most már boldog ön barátom. Kívánati beteljesültek. —

Garrick. (*a' legnagyobb erőlködéssel igyekszik savarodását titkolni*) Igen! igen valóban! — (*fére*) Óh, istenem! —

Arthur. De mi baja önnek? e' köntös? e' zavart vonások! . . . ?

Garrick. Semmi! Semmi! — Egy jelenet, melyet imént játszottam. . . .

Arthur. Értem, 's Mari? — de hiszen, — nem is kell kérdeznem, mit vihetett véghez önnek irántami barátsága. Én önbe vetém bizalmam.

Garrick. Azt igen jól tevő. Bizalma Garricknál igen jó helyt volt letéve; hanem még nincs vége. Kérem barátom hagyjon magamra. Még néhány perczre meg kell a' leczkét hosszabitanom.

Arthur. Megyek, hanem előre is köszönöm.

Garrick. Majd csak azután! Távozzék. Ójó!

Arthur. Ha kívánja, — legyen! — (*el*). *

17-dik JELENÉS.

GARRICK. (*maga*)

Arthur bennem helyezé bizalmát, valami szerencsétlen atya. Ah! és te Jenny! (*térdre esik*) Óh bocsáss meg, bocsáss meg,— hiszen ez álom! iszonyú álom, 's még borzasztóbb a' fölébredés. Óh fejem, szegény fejem! Nó, nó nyugalom! nyugalom! — Nem vagyok én színész — nem kötelességem-é uralkodni szenvedélyimen? Nem kell-é gyakran mosolygó arcot mutatnom a' közönségnek, midőn halál van szívemben? — Patvarban, hiszen ez mesterségem! — Itt szent és hatalmas kötelesség parancsol. De miként? Van-é eszköz? mód? — — Mit tegyek? — (*kopogást hall*) Nagy ég! ez ő! (*szorongva körül tekint, 's az asztalon lévő bordeau-i üveget megpillantva*) Ah! (*hirtelen asztalhoz ül, tölt, 's ittaso dó ember alakját vessi föl*).

18-dik JELENÉS.

GARRICK. MARI.

Mari. (*fére*) Miért remegtem az atyámmal találkozástól? — Ah Arthur! Ó nem is merek reag gondolni. De Londont nem hagyhatám el! — a művészet hazáját, és önét Garrick! — (*föltekint meglátja Garrickot, midőn az éppen egy pohárral felhörpent*) De mit mivel ön? —

Garrick. Ah bocsánat miss! — egy kissé fáradtnak érzém magam, 's úgy vélem néhány pohárával ezen, Bordeauxból — melly mondhatom fölséges ízű borocska, ... tehát néhány po

hárkával fölhörpintvén, új erőt kap az ember. Önnek derék attya nagy iszákos lehet mint látszik. Ezen borból elég egy üveggel, hogy a' legjobb főt is megbolondítsa.

Mari. Mi ez?

Garrick. *(tölt)* Igen, iménti jelenetem ön-
nel, — igen felfeszíté idegeimet, — 's megboc-
sátja ön.

Mari. Jelenet?

Garrick. Úgy van! tehát ön maga is a'
miss nincs-é egészen fölháborodva? Látja milly
nagy a' színművészet hatalma. *(az üveget fölve-
ssi)* Nem tetszik? —

Mari. Ah tréfa-e ez... vagy....

Garrick. Tréfa? —

Mari. Mert hiszen ön az Garrick. — Mert
még mintha most is hallanám szép hangjait, —
midőn néhány percz előtt esküvé....

Garrick. Esküvém? Ah igen... esküvém
én már másoknak is... Juliának, ... Mirandának
és több kisebb nagyobb hercegnőknek; kik
annyit sem érnek, mint kisasszonyságod! *(iszik)*

Mari. Ébren vagyok-é?

Garrick. *(miután ivott, nagy lélekzetett
vess)* Igyni! most megint jobbaeskán vagyunk,
akár újra kezdjem az egész jelenetet, 's holnap-
estig mindég komoediázsam. Most rendre elját-
szanám Jaques lovagot — a' vindsori vigczim-
borát, — a' walesi herceget, ki reggel még
fosztogat, és este megszabadítja Angolhont! —
Rajta Falstaff! rajta kedves barátom! még egy
pár kortyot! *(iszik)*

Mari. Nagy isten! —

Garrick. Furcsa! minél jobban lecsolgotom gégém, annál élénkebb, virgoneyzabbnak érzem magam; Éppen ezt akartam. Lássuk csak hol is hagytuk el? Ah, tudom már, azon ponton, midőn Jagó — mert valódi Jagót játszom, megszereti azon kis leányt, azon — szende galambot, — ki érte apját — ki annak szerelme és büszkessége volt — feláldozta... feljegyesét! kinek hálaival tartozott; mert úgy emlékszem, hogy apját megmenté a' gyalázattól. Ez a' kópé az egész világot meg menti prókátorságával. Helyheztesük csak a' szerepbe megunkat....
(*Mari felé botorkászik, kihátrál*)

Mari. Hogyan? E' szerint Garrick méltatlan volna azon érzelmekre, mellyeket e' kebelben felgerjeszt; látszólag ollylángoló, — és gyöngéd szive képtelen volna ez érzelmeket valóban viszonzni? —

Garrick. (*féle*) Milly észme! ah, bocssás meg Jenny! (*fent*) Várjunk csak egy kisé... Hogy kisébíti ön a' szegény Dávidot? — Jól játsza ő szerepeit a' szinpadon, — 's meg felel azoknak egyebütt is... például: salónokban hogy meggyógyítsa a' beteges értelmű fiatal leányokat. Ha pedig haza megy tűzhegyéhez Leicester úczai házaeskájába... éppen olly jó polgár, mint bárki más. Aztán szerelmes! igen szerelmes, mint jó polgárhoz illik, — 's lássa ön, megmondhatom önnek, titokban megsághatom, — hogy van a' világon egy nemes, és tiszteletre méltó nő, kit Garrick imád; kit mindenek felett szeret. — E' nőnek köszöni Garrick mindenét de a' mely nem gátlá őt, hogy a' missnek szerelmi esküt tegyen. (*féle*) Pokol, és kárhozat. (*nyilván*) Igen, hogy szerelmet esküdjék.... mert

ön, olly szép... olly mennyei szép volt iménti szerepében...

Mari. Ez lehetetlen! Ez álom! —

Garrick. Lehetetlen? — Hát azt hiszi ön, hogy Garrick nem szerethet komolyan? Lássza az ember e' fiatal hölgyeket, — azt mondják hogy könnyen hívök... aztán mégsem hisznek. *(zsebeiben kutat)* Várjunk csak kissé... itt kell lenni... Igen! ebbe a' zsebbe dugtam!... Ah! meg van! *(kiveszi a' Ladynek írott levelet)* Olvassa ön! —

Mari. Nem, nem! még most sem hihetem.

Garrick. Ha nem hiszi, hát olvassa.

Mari. *(haboz)*

Garrick. Olvassa!

Mari. *(olvás)* „Jenny!“

Garrick. Önt nem Jennynek hívják? úgy hiszem nem az ön neve! — mert önt imádom, a' nélkül hogy a' nevét tudnám! — Furcsa! halaha! —

Mari. *(ismétli)* „Jenny!“

Garrick. Olvassa végig! — *(fére, míg Mari olvas)* Óh bocsáss-meg, bocsáss-meg drága Jenny! még egyszer, és utoljára használom üdvös talizmánul szép nevedet!

Mari. *(olvás felindulással)* „Megérted ebből imádott Jennym! hogy csupán téged szeretlek, 's végre, hogy Dávidra nézve rajtad kívül nem létez más nő e' földön, és az örök világban.“

Garrick. Aláírva?“

Mari. „Garrick Dávid.“ — *(vissza adja a' levelet 's fejét elfordítja)*

19-dik JELENÉS.

majd JACKSON.

Garrick. Jöjjön, jöjjön derék Arthurom. Jöjjön ügyvéd úr, ön megnyeré peremet; 's én az alatt leczkét adtam — ön jegyössének a' szavallatból olly leczkét, melly megtevé hatását, — — ügy-e kişasszony? (*asztalhoz tántorog, 's azt majd feldönti.*)

Mari. (*a' bejövõ Jackson karába dõl*) Ah, atyám!

Jackson. Mi bajod kedves gyermekem?

Arthur. Mi történt?

Mari. Semmi. — De ha szeretnek önök; 's Arthur foglalatosságai megengedik: mennyjünk Northumberlandba.

Arthur. Lehetséges-é? —

Jackson. Való ez gyermekem? —

Mari. Igen atyám! 's minél hamarább, el kell hagynom e' várost; — ott a' csendes magányban, távol minden hazug csalódásoktól, boldog leszek jó atyám, (*kezet nyújt Arthurnak, az megcsókolja*) — 's férjem oldala mellett. . . .

Arthur. 'S ezt mind Garricknak köszön. . . . De mit látok? alig állhat a' lábán! ? —

Jackson. Valóban. (*fére*) Szegény ördög, milly állapotban! ?

Garrick. A' mi a' misst illeti, legyenek nyugodtan önök, mert ő csendes magányában el fogja a' színházat feledni, — ő boldog leend csendes magányában; — 's ön is Jackson csendes magányában, — mert a' csendes magány, — meg a' bordeauui. . . . mint ez! . . . mert ön Jackson papa valóságos szivacs! — És ha Schakespeáret nem szereti: — annál jobban a' bort; ez pedig felséges volt.

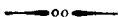
Jackson. (*az asztalhoz megy*) Hiszen nem hagytam én e' palaczokban egy kortyot se! — —

Garrick. (*hirtelen Jacksonhoz lussan*) Szót se! különben minden veszve van.

Jackson. (*bámulva*) Ah! (*vissza megy leányához*)

Arthur. De kedves Dávid, hogy felejtkezhettek ön így meg magáról!?! Hát ma esteli szerepe?

Garrick. Ah szerep, szerep! — Majd csak eljátszom én azt jól van rosszúl, ne nyugtalanodjék ön miattam, — hiszen az mesterségem. Legnehezebb volt e' jelen szerepemet jól végeznem: melly a' mint látom; sem a' miss, — sem az önök tetszését nem vihatá ki, mivel nem értik. Önök engem nem értenek; 's én éppen azt akarom, 's úgy van jól! És minél kevésbbé értenek: diadalnam annál nagyobb. (*a' közönséghez*) Hanem a' nagy érdemü közönség bizonyosan megértett.... mert az előtt semmit sem lehet eltitkolni! — (*a' kárpit legördül.*)

Kegyelem kenyér

(HARAY VIKTORTÓL.)

Szivem, mért vagy éltem zsarnoka?
Mért nem szünöl már dobogni meg?
Végütésed üdvöt hozna le —
E' kebelre: — melly olly jég hideg.
Álsz te, míg nem kínos lakhelyed
Részeiben mélyen le nem hat
'S el megöli végütésedet
Fájdalom, 's a' keserü-bánat.

Vagy elég erős vagy-é talán
 Megfizetni azon kis esepv vért,
 Mit kegyelem kenyér adhat neked
 Átkúl? — árva tengődésédért.
 Mért boritod lángban arczomat,
 Hogy ha olly hatalmas erős vagy?
 'S szégyenszülte pirjából miért
 Forró esepved rögtön el megfagy? —
 Vérrel verejtékes gyöngyszemek
 Rohama fizeti e' kegyet
 Falatjával, — zúzott kebeled
 Búsan csal le gyászos könnyeket.
 Dobbanásod nem tiéd többé.
 Remény, üdv, hon, vallás, becsület!
 Dúlva asztalodon mind — mellyről
 Eszed a' kegyelem kenyeret.
 Szólni kell meggyőződésed ellen,
 Szúrja, vérzi bár szived gyökét.
 'S hallgatni, midőn egy ígében
 Dúlt kebled föllelné édenét.
 E' kenyér egy még kiásatlan
 Sír... minden falatka belőle
 Arczodra egy lefolyt évet ír! —
 'S búsan el kell hervadnod tőle.
 E' kenyér keserv teljes lejtő
 Jutni kora sirod mélyére:
 Jól laktadban kétségben ejtő,
 Végütésed lesz rideg bére.
 Jobb szűnj élni! — hisz nem gyávaság,
 Ha a' felesigázott bánatod
 Kitartásnak fokjáról le-hág: —
 'S azt nyugodalommal megváltod.

